

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

na dan 31.12.2010. godine

Broj: 03-23/11

Sarajevo, lipanj 2011. godine

MENADŽMENTU

FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalne direkcije za civilnu avijaciju** za 2010. godinu (bilans stanja na dan 31. decembar 2010. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Federalne direkcije za civilnu avijaciju odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prijevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Ministarstva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje u skladu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja reviziskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. Nedosljedna primjena Zakona o Trezoru u FBiH, Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora, u dijelu poslovanja putem izdvojenog transakcijskog računa koji nije u sastavu Jedinstvenog računa Trezora, a kako je to utvrđeno naprijed navedenim propisima. Putem izdvojenog transakcijskog računa izvršena je naplata prihoda u visini od **7.677.330 KM** na osnovu pružanja terminalnih navigacijskih usluga i usluga zračne navigacije tokom preleta i realizirani rashodi i izdaci **5.106.195 KM**, koji nisu, a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, trebali su

-
-
- biti iskazani u okviru Glavne knjige trezora i finansijskim izvještajima za 2010.godinu (tačka 5.7. Izvještaja),
2. Obračun i isplata posebnog dodatka na plaću uposlenicima Direkcije koji obavljaju poslove koji ne predstavljaju poslove u posebnim uvjetima rada i sa posebnim odgovornostima, nije vršena u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH (tačka 5.4.1 Izvještaja) i
  3. Nedosljedna primjena odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH u dijelu dijeljenja predmeta ugovora prilikom nabavke kompjuterske opreme (126.777 KM), dva motorna vozila (103.325 KM), nabavke namještaja (26.546 KM), nabavke opreme za prijenos podataka i glasa (31.610 KM), kao i nabavke goriva, usluga održavanja klima uređaja i kancelarijskog materijala i tonera. Također, nedosljedna primjena Zakona utvrđena je i u dijelu provođenja pregovaračkog postupka bez objave za nabavu usluga održavanja informatičke opreme i kod zaključivanja ugovora sa dobavljačima prije isteka perioda od 15 dana od datuma kada su ponudači obaviješteni o rezultatu odabira ponudača (tačka 5.6. Izvještaja).

Mišljenje sa rezervom:

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Federalne direkcije za civilnu avijaciju po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31. decembar 2010. godine, rezultate poslovanja i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Federalne direkcije za civilnu avijaciju u 2010. godini osim za napomene navedene u tačkama 1., 2. i 3. u prethodnom pasusu je bilo u svim materijalno značajnim aspektima uskladeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 15.06.2011. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD.....	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME	1
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008.GODINU	3
5.	NALAZI I PREPORUKE.....	4
5.1	Sistem internih kontrola.....	4
5.2	Obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije	5
5.3	Budžet za 2010. godinu	6
5.4	Tekući rashodi	7
5.4.1	Bruto plaće.....	7
5.4.2	Izdaci za materijal i usluge	8
5.5	Javni prihodi.....	10
5.6	Nabavke.....	11
5.7	Ostali nalazi.....	12
6.	KOMENTAR	13
	PRILOG BR. 1.....	1
	IZVRŠENJE FINANCIJSKOG PLANA FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNU AVIJACIJU NA DAN 31.12.2010. GODINE.....	1

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
FEDERALNE DIREKCIJE ZA CIVILNU AVIJACIJU
za 2010. godinu**

1. UVOD

Federalna direkcija za civilno zrakoplovstvo (u dalnjem tekstu Direkcija) utemeljena je sukladno Zakonu o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, a u okviru Federalnog ministarstva prometa i komunikacija («Sl. novine FBiH», broj 19/0338/05, 2/06, 08 /06 i 61/06). Direkcija je u sastavu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i obavlja stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije BiH koji se odnose na: planiranje, koordinaciju i razvoj, standardizaciju i održavanje kapaciteta aerodromskih objekata i opreme, opreme kontrole leta i zrakoplovnih sredstava, obavljanje koordinacije avioprijevoznika, strategiju civilnog zrakoplovstva, aeronautičku inspekciju, dozvole za letenje, aerodromsko rukovođenje i statistiku, sigurnost letenja, zračnu navigaciju, spasilačku službu, prijem i predaju poruka, obuku i razvoj kadrova kroz odgovarajuće institucije i poduzeća iz oblasti zračnog prometa i vrši druge poslove koji se federalnim zakonom stavljuju u nadležnost Direkcije. Međutim, dio navedenih nadležnosti je Zakonom o zrakoplovstvu BiH i Zakonom o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH prenesen na državni nivo, a nisu izvršene izmjene i dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave (točka 5.2 Izvješća).

Unutrašnja organizacija i način rada Direkcije utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Izmjenama i dopunama istog. Sredstva za rad Direkcije osiguravaju se u federalnom proračunu i od prihoda ostvarenih obavljanjem vlastite djelatnosti.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji sistematizirano je 275 izvršilaca. Broj uposlenih u Direkciji na dan 31.12.2010. godine je bio 148, a Proračunom za 2010. godinu odobrena su sredstva za 150 zaposlenika.

Sjedište Direkcije je u Mostaru, u ulici Dr. Ante Starčevića bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijska izvješća Direkcije za 2010.godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. Također, predmet ove revizije su i finansijske transakcije izvršene sa posebnog transakcijskog računa koji se ne nalazi u sustavu Riznice. Zbog ograničenja (prezentiranja dokumentacije na engleskom jeziku, a ne na jednom od zvaničnih jezika BiH) predmet revizije nisu bili zaključeni ugovori sa inozemnim firmama i njihova realizacija, osim dijela ugovora koji je preveden tijekom obavljanja revizije.

Cilj revizije finansijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li finansijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Direkcije na dan 31.12.2010. godine, izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje sukladno važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko te da li su finansijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u periodu od prosinca 2010.godine do lipnja 2011. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoji inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Direkcije za 2010.godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Potrebno je obezbjediti dosljedno poštivanje odredbi Zakona o trezoru FBiH i Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora, u dijelu uplate svih javnih prihoda na Jedinstveni račun Trezora, odnosno podračuna u okviru istog.*
- *Potrebno je preispitati opravdanosti isplate posebnih dodataka na plaću za poslove koji nisu obuhvaćeni Pravilnikom o utvrđivanju poslova u Federalnoj direkciji civilne avijacije za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti, a u cilju dosljedne primjene Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.*
- *Potrebno je u saradnji sa nadležnim institucijama poduzeti aktivnosti u cilju adekvatnog zakonskog regulisanja poslova u Federalnoj direkciji civilne avijacije za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti.*
- *Prilikom provođenja postupaka nabavke roba, vršenje usluga i izvođenje radova dosljedno ispoštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH. Također, potrebno je osigurati da sva dokumentacija navedena Zakonom o javnim nabavkama BiH, koje u vezi sa postupcima dodjeljivanja ugovora, ispostavlja Direkcija ili koji se podnose Direkciji sačinjavaju se na jednom od službenih jezika u BiH u skladu sa Ustavom BiH.*
- *Potrebno je da Direkcija u suradnji sa resornim Ministarstvom poduzme aktivnosti na izmjeni i dopuni zakonskih i podzakonskih propisa u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu u BiH i Zakonom o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH u dijelu definisanja nadležnosti Direkcije, kao i rješavanja formalno pravnog statusa uposlenika u okviru radnih mesta čiji poslovi i zadaci nisu u nadležnosti Direkcije.*
- *Potrebno je u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija izvršiti dopune Pravilnika o internoj kontroli u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika u dijelu definisanja upravljačkih, administrativnih i računovodstvenih internih kontrolnih postupaka, kao i postupaka procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja.*
- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, uspostaviti praćenje sistema internih kontrola radi prilagođavanja i unapređenja samog sistema internih kontrola poslovanja, a u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava i dosljedne primjene zakonskih propisa.*
- *U cilju uspostave kontrole praćenja zakonskih i ostalih propisa u okviru nadležnosti Direkcije, potrebno je da se dokumentacija koja je vezana za provedbu istih sačini na jednom od zvaničnih jezika BiH sukladno Ustavu BiH.*
- *Potrebno je u suradnji sa Federalnim ministarstvom finansija definisati način izrade budžetskog zahtjeva Direkcije, u dijelu uključivanja u budžetski zahtjev prihoda po osnovu terminalnih navigacijskih usluga i usluga preleta sa transakcijskog računa i rashoda koji se planiraju finansirati iz tih prihoda.*
- *Potrebno je Ugovorima o pružanju usluga održavanja jasno definisati vrste usluga i pojedinačne cijene istih koje su predmet ugavaranja, način i rokove plaćanja, kao i način konačnog obračuna cijena pruženih usluga. U cilju praćenja i uspostave kontrole nad realizacijom zaključenih ugovora o pružanju usluga održavanja potrebno je da se uspostavi adekvatna evidencija o vrsti izvršenih usluga i utrošenom vremenu.*
- *Prilikom obračuna dnevničica za službeni put pratiti vrijeme polaska na službeni put i povratka sa puta, u cilju pravilnog obračuna dnevničica za službeni put.*
- *Postojećim internim Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja definisati obavezu izvještavanja o rezultatima koji su postignuti službenim putem, i isto primjenjivati prilikom pravdanja putnih naloga.*
- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Pravilnika o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila, a posebno u djelu kontrole parkiranja vozila nakon završenog radnog vremena, odnosno obavljene službene dužnosti i u djelu sačinjavanja izvještaja o pređenoj kilometraži, potrošnji goriva i korisnicima usluga.*

- *Potrebno je uspostaviti kontrolu utroška goriva za službene putničke automobile.*
- *Potrebno je rashode i izdatke priznavati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, prema načelu modificiranog nastanka događaja, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.*
- *Potrebno je obezbjediti dosljednu primjenu Pravilnika o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilnu avijaciju, a posebno u djelu postupka i načina izbora kandidata, zaključivanja ugovora sa osobama koje se upućuju na školovanje i adekvatnog iskazivanja svih troškova koji nastaju u vezi sa školovanjem.*
- *Potrebno je Godišnjim planom obuke i školovanja predvidjeti i kvantificirati sve troškove koji se odnose na školovanje (usluge školovanja, smještaj, ishrana, zdravstveno osiguranje, prijevoz) a koji su predviđeni Pravilnikom o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilnu avijaciju.*
- *Potrebno je popunu upražnjenih radnih mjesta državnih službenika i namještenika vršiti na način propisan odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.*
- *Potrebno je poduzimati zakonom utvrđene mјere u cilju pravovremene naplate izvršenih terminalnih navigacijskih usluga, a nakon utuženja dužnika, vršiti evidentiranje istih u skladu sa Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora.*

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008.GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2010. godinu, a u sklopu iste i provjere da li se postupalo po preporukama datim u prethodnim revizijama, konstatirali smo da **Direkcija nije postupila po preporukama datim u Izvještaju o izvršenoj reviziji Federalne direkcije za civilnu avijaciju za 2008. godinu** koje se odnose na:

- dosljedno poštivanje odredbi Zakona o trezoru u FBiH i Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolažanja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora u djelu uplate svih javnih prihoda na Jedinstveni račun Trezora odnosno podračuna o okviru JRT,
- utvrđivanje utemeljenosti isplate plaće temeljem Pravilnika o utvrđivanju poslova u Federalnoj direkciji civilne avijacije za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti i postupanje u skladu sa utvrđenim,
- dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom provođenja postupaka nabavke,
- angažiranje uposlenika za obavljanje redovnih poslova i zadataka u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH i ostalim važećim propisima,
- izrade budžetskog zahtjeva Direkcije u suradnji sa Federalnim ministarstvom finansija u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Instrukcijom o načinu i elementima izrade Budžeta u FBiH u dijelu uključivanja u budžetski zahtjev prihoda po osnovu terminalnih navigacijskih usluga i usluga preleta sa transakcijskog računa i rashoda ostvarenih po navedenom osnovu,
- sačinjavanja izmjena i dopuna Pravilnika o internoj kontroli u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanja sistema internih kontrola kod budžetskih korisnika, uvažavajući specifičnosti Direkcije,
- osiguranje dosljedne primjene svih internih akata Direkcije.

Preporuka po kojoj se djelimično postupljeno odnosi se na:

- poduzimanju zakonom utvrđenih mјera kako bi se izvršene terminalne navigacijske usluge pravovremeno i u cijelosti naplatile.

Preporuke koje su ispoštovane se odnose na:

- primjenu Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH u dijelu sačinjavanja finansijskih izvještaja,

-
- knjigovodstveno evidentiranje nabavke stalnih sredstava temeljem relevantne dokumentacije i dostavljanja izvještaja o izvršenom izboru najpovoljnijeg ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH,
  - uskladivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u računovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenih popisom u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
  - doradu Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obaveza, Procedura o uslovima i načinu korištenja službenih automobila.
  - isplata nagrada uposlenicima za rezultate rada,
  - preispitivanja isplata naknada članovima komisija za poslove koji su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji definisani kao redovni poslovi.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola

Izvršena je procjena funkcionisanja sistema internih kontrola radi stjecanja uvjerenja da li su u Direkciji uspostavljene interne kontrole, kao i da li osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonima i propisima, pouzdanost finansijskog izvještavanja, ekonomično, efikasno i efektivno trošenje i zaštitu javnog novca. Menadžment je odgovoran za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija utvrđena je unutrašnja organizacija Direkcije i djelokrug njenih organizacionih jedinica, sistematizacija radnih mesta sa uslovima za njihovo obavljanje i brojem izvršilaca, rukovođenje Direkcijom i organizacionim jedinicama i odgovornosti u rukovođenju, saradnja u vršenju poslova, programiranje i planiranje rada, radni odnosi i disciplinska odgovornost, ostvarivanje javnosti rada i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad. Navedenim aktom u Direkciji je sistematizovano 275 izvršilaca, a na dan 31.12.2010. godine bilo je uposleno 148 izvršilaca. Naročito ističemo da su krajem 2009. godine doneseni zakonski propisi, kojima je dio poslova iz nadležnosti Direkcije prešao na Direkciju za civilnu avijaciju BiH, međutim nisu sačinjavane izmjene i dopune navedenog Pravilnika (tačka 5.2. Izvještaja).

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (u daljem tekstu: resorno ministarstvo) je 11.12.2007. godine donijelo Pravilnik o internoj kontroli u kojem su navedene nadležnosti, predmet interne kontrole i definisana obaveza internog kontrolora. Navedenim Pravilnikom je definisano da interni kontrolor izvještava federalnog ministra o izvršenoj kontroli, a predmet kontrole su izvještaji koji se podnose na mjesecnom, kvartalnom i godišnjem nivou. Nije nam prezentirana dokumentacija na temelju koje bismo potvrdili da je vršena suštinska kontrola procesa poslovanja. Uvidom u navedeni Pravilnik konstatirano je da isti nije donesen sukladno Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika, obzirom da njime nisu uredeni upravljački i administrativni kontrolni postupci, finansijsko-računovodstveni interni kontrolni postupci i postupci procjene rizika, informisanje, komuniciranje i nadgledanje radi osiguranja ciljeva Resornog ministarstva i Direkcije kao njegovog sastavnog dijela. Također, nije utvrđen stepen rizika (visok, srednji i nizak) po svim aktivnostima Resornog ministarstva i Direkcije i prijedlog eventualnih mjer za sprečavanje neželjenih dešavanja i otklanjanja utvrđenih rizika. Smatramo da Pravilnik o internoj kontroli treba da uvaži specifičnosti rada Direkcije utvrđene zakonskim i ostalim propisima i da se isto obuhvati kroz upravljačke i administrativne kontrolne postupke, finansijsko-računovodstvene interne kontrolne postupke i postupke procjene rizika, informisanje, komuniciranje i nadgledanje. Na navedeno je ukazivano i prethodnom revizijom.

Direkcija, u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika, raspolaze sa svim internim aktima tako što je jedan dio internih akata preuzela od Resornog ministarstva, dok je dio akata donesen od strane Direkcije. Provedenom revizijom utvrđili smo nedosljednu primjenu Pravilnika o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih vozila u dijelu kontrole parkiranja vozila, kao i praćenja utroška goriva u odnosu na propisane normative utroška (tačka 5.4.2. Izvještaja), kao i primjena Procedura o načinu korištenja i upotrebi fiksnih telefona Direkcije u dijelu praćenja troškova fiksnih telefona. Utvrđili smo neusklađenost Pravilnika o reprezentaciji sa zakonskim i ostalim propisima u dijelu

kupovine poklona uposlenicima. Nedosljedna primjena Pravilnika o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Direkcije utvrđena je u dijelu izbora kandidata i definiranja obaveze ostajanja u radnom odnosu nakon završetka školovanja (tačka 5.4.2 Izvještaja).

Direkcija nije na adekvatan način uspostavila kontrole aktivnosti u dijelu provođenja zakonom definisanih postupaka nabavke roba, vršenju usluga i izvođenja radova. **Također, nije dosljedno primijenjen Pravilnik o javnim nabavkama u dijelu obezbjeđenja svih dokumenta navedenih Zakonom o javnim nabavkama BiH, na jednom od zvaničnih jezika u BiH, na način definisan Pravilnikom o javnim nabavkama.** Navedeno ima značaja u cilju uspostave adekvatnih kontrolnih aktivnosti od strane svih uposlenika koji su uključeni u proces nabavke, praćenje realizacije ugovora, kao i knjigovodstvenog evidentiranja. Napominjemo da nisu izvršene izmjene i dopune Pravilnika o javnim nabavkama u dijelu utvrđivanja vrijednosnih razrada u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama (tačka 5.6 Izvještaja).

Provedenom revizijom utvrdili smo da Direkcija nema usvojenu metodologiju i ustaljene procedure izrade Godišnjeg programa prihoda i rashoda, tako da je Program za 2010. godinu uopšten i bez date analitike pojedinih značajnih rashoda i izdataka (izdaci za tekuće održavanje, izdaci za nabavku stalnih sredstava, izdaci za stručno usavršavanje, putne troškove). Navedeno je imalo za rezultat nemogućnost praćenja realizacije navedenih rashoda i izdataka i nemogućnost uspostave adekvatne kontrole nad realizacijom istih.

Potrebno je u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija izvršiti dopune Pravilnika o internoj kontroli u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod budžetskih korisnika u dijelu definisanja upravljačkih, administrativnih i računovodstvenih internih kontrolnih postupaka, kao i postupaka procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja.

Potrebno je obezbjediti dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, uspostaviti praćenje sistema internih kontrola radi prilagođavanja i unapređenja samog sistema internih kontrola poslovanja, a u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava i dosljedne primjene zakonskih propisa.

U cilju uspostave kontrole praćenja zakonskih i ostalih propisa u okviru nadležnosti Direkcije, potrebno je da se dokumentacija koja je vezana za provedbu istih sačini na jednom od zvaničnih jezika BiH u skladu sa Ustavom BiH.

5.2 Obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije

Zakonom o zrakoplovstvu BiH koji je stupio na snagu 27.05.2009.godine definisano je da je za provođenje politike u oblasti civilnog zrakoplovstva nadležno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drugačije određeno. Isto tako definisano je da će Direkcija za civilnu avijaciju BiH (BH DCA) preuzeti sve osoblje zaposленo u Direkciji FBiH i Republičkoj direkciji za civilnu zračnu plovidbu Republike Srpske (RS CAD), kao i da će preuzeto osoblje biti raspoređeno na odgovarajuća radna mjesta. Navedenim Zakonom zaključno sa 31.12.2009.godine prestaje primjena odluka o delegiranju funkcija u oblasti plovidbenosti, organizacije za zrakoplovnu obuku, o dodjeljivanju dužnosti u području „odobrena organizacija za održavanje“, o delegiranju funkcija entitetskim direkcijama iz oblasti izдавanja dozvola i zrakoplovne medicine, aerodroma, aerodromskih službi i objekata, izdavanja potvrda zračnom operateru, odobravanje letova sigurnosti civilnog zrakoplovstva i zrakoplovne statistike, kao i odluke o delegiranju ovlaštenja za pružanje usluga kontrole zračnog saobraćaja. **Zakonom o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH** koji je stupio snagu 10.06.2009.godine i istim je definisano da će entitetske direkcije FBiH i RS prenijeti funkcije prilazne i aerodromske kontrole zračnog saobraćaja na Agenciju najkasnije do tehničko operativnog uspostavljanja jedinstvenog sistema za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog saobraćaja s pripadajućim operativno tehničkim službama. Navedenim Zakonom također je definirano da će Agencija preuzeti sve zaposlene u BH DCA, FED CAD i RS CAD koji u vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona obavljaju poslove iz djelokruga Agencija, kao i da će u cilju korištenja sredstava koja se vode u knjigovodstvenim evidencijama Direkcije FBiH i RS CAD za civilnu zračnu plovidbu, a koja su od interesa za Agenciju radi pružanja usluga u zračnoj plovidbi, zaključiti posebne ugovore s vlasnicima navedenih sredstava, kojima će se precizirati način korištenja te imovine. Prema izjavama odgovornih osoba, **nije uspostavljen jedinstveni tehničko operativni sistem za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog**

---

saobraćaja do okončanja revizije, niti je Direkcija zaključila ugovor o korištenju imovine sa Agencijom. Vlada FBiH je 11.01.2011. godine donijela Uredbu o nastavku obavljanja funkcija pružanja usluga u zračnoj plovidbi BiH u okviru funkcija FBiH, a odnose se na funkcije pružanja usluga prilazne i aerodromske kontrole zračnog prometa do uspostave Agencije, kako je predviđeno Zakonom.

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i prema izjavama odgovornih osoba **jedan dio poslova iz nadležnosti Direkcije definisan Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima, je prešao u nadležnost BH DCA** (poslovi koji se odnose na strategiju civilnog zrakoplovstva, aeronautičku inspekciiju, dozvole za letenje, aerodromsko rukovođenje i statistiku), međutim još uvijek nisu preuzeti svi uposlenici koji su u skladu sa **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija obavljali poslove i zadatke, koji stupanjem na snagu Zakona o zrakoplovstvu BiH nisu u nadležnosti Direkcije.** Iz prezentirane dokumentacije utvrđili smo da je pojedinim uposlenicima Direkcije, koji su obavljali poslove iz nadležnosti BH DCA, ponuđeno sporazumno direktno preuzimanje državnih službenika od strane BH DCA, međutim isti nisu pristali na navedeno. Napominjemo da iako su nadležnosti Direkcije izmijenjene u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu BiH, koji je stupio na snagu prije više od dvije godine, nisu donesene izmjene i dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, kao ni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Ovo ističemo iz razloga što nam nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi mogli potvrditi kada će doći do uspostave jedinstvenog tehničko operativnog sistema za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog saobraćaja. Skrećemo pažnju da nisu vršene izmjene i dopune internih akata Direkcije, koji su doneseni u skladu sa zakonskim propisima koji su prestali da važe sa stupanjem na snagu Zakona o zrakoplovstvu BiH i Zakonom o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Potrebno je da Direkcija u suradnji sa resornim Ministarstvom, u skladu sa nadležnostima, poduzme aktivnosti na izmjeni i dopuni zakonskih i podzakonskih propisa u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu u BiH i Zakonom o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH u dijelu definisanja nadležnosti Direkcije, kao i rješavanja formalno pravnog statusa uposlenika u okviru radnih mesta čiji poslovi i zadaci nisu u nadležnosti Direkcije.

5.3 Budžet za 2010. godinu

U Zbirnom godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta prihodi su ostvareni u iznosu od 17.398.275 KM (od čega se na prihode iz budžeta odnosi 8.720.945 KM), a rashodi i izdaci u iznosu od 13.827.140 KM.

U Godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta ukupni izdaci su 8.720.945 KM, što u odnosu na Izmjene i dopune budžeta od 9.189.030 KM predstavlja izvršenje od 94,9%.

U Godišnjem iskazu o izvršenju sa transakcijskog računa ukupni izdaci su 5.106.195 KM, što u odnosu na plan od 7.900.000 KM predstavlja izvršenje od 64,63%.

Direkcija je za fiskalnu godinu sačinila Program prihoda i rashoda u kome navodi Plan cijelokupnih primitaka (sredstva odobrena iz Budžeta FBiH i sredstva ostvarenih poslovanjem Direkcije) i izdataka koji će se finansirati iz tih primitaka. Vlada FBiH je 25.01.2010. godine pozivajući se na član 19. stav 2. Zakona o Vladi FBiH donijela Odluku o usvajanju Programa prihoda i rashoda Direkcije za 2010. godinu u ukupnom iznosu od 17.100.000 KM, od čega se na vlastite prihode odnosi 7.900.000 KM, a na sredstva budžeta 9.200.000 KM. Naprijed navedenim Programom definisano je finansiranje izdataka po izvorima, a knjigovodstvenim evidentiranjem u Glavnoj knjizi trezora i Glavnoj knjizi izdvojenog transakcijskog računa njihovo praćenje. Sačinjena su godišnji finansijski izvještaji za izdvojeni transakcijski račun i proračun, kao i zbirni finansijski izvještaji u kojim je objedinjeno izvršenje Godišnjeg programa prihoda i rashoda.

Skrećemo pažnju da zakonskim propisima kao i internim aktima Direkcije nije definisan ovakav način sačinjavanja finansijskog plana, kao ni izvještavanja o istom. Uzimajući u obzir naprijed navedeno kao i da je Direkcija budžetski korisnik kome se u budžetu FBiH odobravaju finansijska sredstva, ne može se potvrditi da se prilikom sačinjavanja budžetskog zahtjeva i plana prihoda i rashoda, kao i izvještavanja o finansijskom poslovanju u potpunosti postupalo u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o izvršenju budžeta u FBiH i Pravilniku o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Potrebno je u suradnji sa Federalnim ministarstvom financija definisati način izrade budžetskog zahtjeva Direkcije, u dijelu uključivanja u budžetski zahtjev prihoda po osnovu terminalnih navigacijskih usluga i usluga preleta sa transakcijskog računa i rashoda koji se planiraju finansirati iz tih prihoda.

Struktura izdataka budžeta i transakcijskog računa data je u prilogu izvještaja Tabela br.1.

5.4 Tekući rashodi

5.4.1 Bruto plaće

Bruto plaće i naknade plaća su iskazane u iznosu od **5.561.861 KM**, što u odnosu na plan od 5.800.027 KM predstavlja izvršenje od 95,89%. Plaće i naknade plaća djelatnika Direkcije su regulisane Pravilnikom o plaćama i naknadama koje nemaju karakter plaće rukovodnih i ostalih državnih službenika, savjetnika i namještenika Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, u čijem je sastavu Direkcija, donesenim na temelju Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. **Poseban dodatak na plaću** rukovodnih službenika i određenih kategorija službenika Direkcije koji moraju imati dozvolu za rad ili posebna ovlaštenja je regulisan Pravilnikom o utvrđivanju poslova u Federalnoj direkciji civilnog zrakoplovstva za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti i izmjenama istog, donesenim od strane Federalnog ministra prometa i komunikacija. Međutim navedeni Pravilnik nije donesen u skladu sa zakonskim i ostalim propisima kojima se reguliše isplata plaća i naknada zaposlenih u FBiH. Pravilnikom su propisane grupe poslova za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti, koeficijenti za utvrđene grupe, uvećanje koeficijenata za djelatnike koji imaju zvanje instruktora, kao i da se poseban dodatak obračunava množenjem koeficijenata sa osnovicom utvrđenom od strane Vlade FBiH. Članom 11. Pravilnika je propisano da direktor može, povodom uvećanog obima poslova, odgovornosti i kvaliteta obavljenih poslova posebnim aktom utvrditi pravo na poseban dodatak na plaću i ostalim uposlenim. Rješenjem Direktora od 07.05.2008. godine (sa primjenom od 01.01.2008. godine) su utvrđene kategorije svih ostalih djelatnika Direkcije (koji nisu obuhvaćene Pravilnikom) i koeficijenti posebnih dodataka na plaću, čime je svim djelatnicima Direkcije utvrđeno pravo na poseban dodatak na plaću.

Uvidom u obračun plaće konstatovano je da je tokom 2010. godine svim djelatnicima, pored redovne plaće, obračunat i isplaćen dodatak na plaću, koji se u prosincu kretao u rasponu od 257 KM – 1.549 KM. Nismo u mogućnosti potvrditi da je obračun i isplata dodataka na plaću djelatnika koji obavljaju administrativne i druge poslove koji nisu direktno vezani za zrakoplovnu sigurnost uskladena sa članom 6. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, kojim je propisano da se osnovna plaća utvrđuje množenjem osnovice za plaću sa utvrđenim koeficijentom platnog razreda, kao i sa članom 3. pomenutog Zakona kojim je utvrđeno načelo „ista plaća za isto radno mjesto“, prema kojem uposleni u organima vlasti koji obavljaju poslove istog radnog mjeseta, odnosno iste ili slične poslove imaju pravo na istu osnovnu plaću po vrsti i stepenu stručne spreme.

Obzirom da administrativne i druge poslove koji nisu direktno vezani za zrakoplovnu sigurnost ne predstavljaju poslove u „posebnim uvjetima rada i sa posebnom odgovornošću, za koje se mora posjedovati dozvola za rad ili posebna ovlaštenja“, obračun plaće za navedene poslove je u narednom periodu potrebno uskladiti sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, a obračun dodatka na plaću za djelatnike koji obavljaju poslove u posebnim uvjetima i odgovornostima za koje je potrebno posjedovanje dozvola za rad ili posebnih ovlaštenja bi se trebao regulisati federalnim zakonom.

Potrebno je preispitati opravdanosti isplate posebnih dodataka na plaću za poslove koji nisu obuhvaćeni Pravilnikom o utvrđivanju poslova u Federalnoj direkciji civilne avijacije za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti, a u cilju dosljedne primjene Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Potrebno je u saradnji sa nadležnim institucijama poduzeti aktivnosti u cilju adekvatnog zakonskog regulisanja poslova u Federalnoj direkciji civilne avijacije za koje se plaće uvećavaju zbog posebnih uslova rada i odgovornosti.

5.4.2 Izdaci za materijal i usluge

Putni troškovi su iskazani u iznosu od 411.824 KM, što u odnosu na plan od 710.000 KM predstavlja izvršenje od 58%. Isti se odnose se na putne troškove u inostranstvo u iznosu od 322.707 KM i na putne troškove u zemlji u iznosu od 89.118 KM. Značajan dio iskazanih putnih troškova se odnosi na troškove nastale kao rezultat stručnog obrazovanja i usavršavanja djelatnika Direkcije, a koji su u skladu sa Pravilnikom o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilno zrakoplovstvo trebali biti iskazani na poziciji izdataka za stručno obrazovanje (navedeno opisano kod izdataka za stručno obrazovanje).

Uvidom u prezentirane putne naloge konstatovano je da isti, u pojedinim slučajevima, ne sadrže podatke o vremenu polaska na službeni put i povratka sa puta, a u cilju pravilnog obračuna dnevница za službeni put. Konstatovano je da se izvještaji o obavljenim poslovima i rezultatima koji su postignuti na službenom putu ne podnose prilikom pravdanja putnih naloga, a isti su prezentirani naknadno, nakon traženja revizije. Iako navedena obaveza nije utvrđena internim Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja državnih službenika i namještenika Direkcije, podnošenje izvještaja smatramo bitnim i potrebnim obzirom na visinu sredstava koja se izdvajaju za službena putovanja, a posebno za putovanja u inozemstvo.

Prilikom obračuna dnevница za službeni put pratiti vrijeme polaska na službeni put i povratka sa puta, u cilju pravilnog obračuna dnevница za službeni put.

Postojećim internim Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja definisati obavezu izvještavanja o rezultatima koji su postignuti službenim putem, i isto primjenjivati prilikom pravdanja putnih naloga.

Izdaci za gorivo su iskazani u iznosu od 39.132 KM. Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila Direkcije propisani su uvjeti i način korištenja službenih automobila. Iako je Pravilnikom propisano da se svi automobili parkiraju na parking prostoru koji koristi Direkcija, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da su pisanim aktom utvrđena mjesta za parkiranje, da se vodi evidencija o parkiranju nakon završenog radnog vremena, odnosno obavljene službene dužnosti, niti da se provodi kontrola parkiranja vozila. Konstatovano je i da se ne poštuju dosljedno odredbe člana 10. Pravilnika, u djelu da lica koja upravljaju službenim putničkim automobilima ne sačinjavaju izvještaje o pređenoj kilometraži, potrošnji goriva i korisnicima usluga. Sastavni dio pomenutog Pravilnika je Pregled vozila sa normativima potrošnje goriva na pređenih 100 km za vozila Direkcije. Iz prezentirane dokumentacije konstatirano je da se prati mjesecni utrošak goriva po vozilima, ali se isti ne upoređuje sa normativima u cilju utvrđivanja eventualnih odstupanja i u cilju kontrole utroška goriva. **Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da su se vozila koristila u službene svrhe, kao i da se na adekvatan način vršila kontrola utroška goriva.**

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu Pravilnika o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih automobila, a posebno u djelu kontrole parkiranja vozila nakon završenog radnog vremena, odnosno obavljene službene dužnosti i u djelu sačinjavanja izvještaja o pređenoj kilometraži, potrošnji goriva i korisnicima usluga.

Potrebno je uspostaviti kontrolu utroška goriva za službene putničke automobile.

Izdaci za tekuće održavanje su iskazani u iznosu od 1.109.383 KM, što u odnosu na planirana sredstva od 1.600.000 KM predstavlja izvršenje od 69,33%. U odnosu na prethodnu godinu ovi izdaci su povećani za 332.252 KM ili za 42,75%. Izdaci za tekuće održavanje se odnose na izdatke za materijal i usluge za održavanje opreme (995.400 KM), vozila (79.380 KM) i građevina (34.603 KM).

Izdaci za održavanje opreme se uglavnom odnose na održavanje opreme instalirane u Centrima kontrole zračnog prometa (Sarajevo, Mostar, Tuzla), a radi se o opremi nabavljenoj od inostranih proizvođača, sa kojima su zaključeni i ugovori o održavanju navedene opreme. Ugovori o održavanju opreme, kao i prateća dokumentacija uz ugovore su prezentirani na engleskom jeziku, a na traženje revizije prevedena su tri ugovora na službeni jezik u FBiH bez priloga ugovora (Ugovor zaključen sa firmom Frequentis AG Austrija broj 10-1-27-63-720-10/10 od 22.06.2010. godine; Ugovor zaključen sa firmom Thales Francuska broj 10-1-27-63-42-10/10 od 22.03.2010. godine; Ugovor zaključen sa firmom Rohde i Schwarz Austria broj 10-1-27-63-173-12/09 od 10.03.2009. godine).

Uvidom u navedene ugovore konstatovano je da se ugovara fiksna cijena usluga na godišnjem nivou, s tim da u pojedinim ugovorima nije utvrđena cijena pojedinih vrsta usluga, količina usluga,

kao i definisan konačan obračun vrijednosti ugovorenih usluga. U skladu sa zaključenim ugovorima plaćanje se uglavnom vršilo unaprijed za godinu na koju se odnosi ugovor. Tokom revizije prezentirani su računi na temelju kojih su izvršene avansne uplate, međutim nije prezentirana dokumentacija da je na kraju fiskalne godine sačinjen i dostavljen konačan obračun izvršenih usluga (konačna faktura) i da je ista ovjerena od strane odgovorne osobe Direkcije koja bi potvrdila da su sve usluge u skladu sa zaključenim ugovorima izvršene. Zbog navedenog nismo u mogućnosti potvrditi da su, za revidirani uzorak, uspostavljene adekvatne kontrolne aktivnosti nad procesom održavanja opreme instalirane u centrima kontrole zračnog prometa, od načina ugavaranja cijena za usluge održavanja do načina praćenja realizacije zaključenih ugovora.

Potrebno je Ugovorima o pružanju usluga održavanja jasno definisati vrste usluga i pojedinačne cijene istih koje su predmet ugavaranja, način i rokove plaćanja, kao i način konačnog obračuna cijena pruženih usluga. U cilju praćenja i uspostave kontrole nad realizacijom zaključenih ugovora o pružanju usluga održavanja potrebno je da se uspostavi adekvatna evidencija o vrsti izvršenih usluga i utrošenom vremenu.

Izdaci za stručno obrazovanje su iskazani u iznosu od 286.023 KM. Pravilnikom o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilnu avijaciju, donesenim od strane ministra prometa i komunikacija listopada 2004. godine (u daljem tekstu: Pravilnik o stručnom obrazovanju), uređena su osnovna pitanja vezana za stručno obrazovanje i profesionalno usavršavanje kadrova - školovanje kadrova, a posebno pitanja koja se odnose na potrebe za školovanjem kadra, postupak i način izbora kandidata koji se upućuju na školovanje i obaveze po završenom školovanju, način plaćanja i ostala pitanja od značaja za školovanje kadra. U skladu sa navedenim Pravilnikom donesen je Plan obuke i školovanja djelatnika Direkcije za 2010. godinu. **Uvidom u primjenu Pravilnika o stručnom obrazovanju i iz prezentirane dokumentacije nismo u mogućnosti potvrditi da je postupak izbora kandidata, u slučajevima kad postoji više kandidata za školovanje, vršen u skladu sa Pravilnikom, odnosno na osnovu rang liste komisije.** Također, nismo u mogućnosti potvrditi da je sa dijelom osoba koje su upućene na školovanje zaključen ugovor kojim bi se regulisala obaveza ostajanja u radnom odnosu najmanje 10 godine po završetku školovanja i zasnivanja radnog odnosa, a što je propisano **Pravilnikom**. Za navedeno je dato obrazloženje da se ovakvi ugovori nisu zaključivali sa osobama koje su primljeni u radni odnos prije stupanja na snagu Pravilnika o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju (tj. prije 16.10.2004. godine), i da su ugovori zaključeni sa osobama koje su primljene u radni odnos poslije stupanja na snagu spomenutog Pravilnika. Konstatirano je da se ugovori ne zaključuju za svako školovanje posebno, već se prilikom prvog upućivanja kandidata sa istim zaključuje ugovor kojim se polaznik obvezuje na ostajanje u radnom odnosu u Direkciji najmanje 10 godine po završetku školovanja.

Iako su Pravilnikom o stručnom obrazovanju definirane vrste troškova koje se odnose na školovanje (troškovi usluga školovanja, smještaj, ishrana, zdravstveno osiguranje, prijevoz), kao i da se iste iskazuju na poziciji „usluge stručnog obrazovanja“, ukazujemo da Planom obuke za 2010. godinu nisu potpuno kvantificirani planirani troškovi stručnog obrazovanja i usavršavanja i nije data analitika planiranih troškova (troškovi usluga stručnog usavršavanja, smještaj, ishrana, zdravstveno osiguranje, prijevoz). **Zbog navedenog se ne može potvrditi da je Plan obuke za 2010. godinu u cijelosti izrađen u skladu sa gore navedenim Pravilnikom, što je imalo za rezultat da značajan dio troškova školovanja nije iskazan na poziciji „usluge stručnog obrazovanja“, odnosno iskazan je na poziciji „izdataka za putne troškove“.** Zbog navedenog smatramo da je Godišnjim planom obuke i školovanja potrebno predvidjeti sve izdatke školovanja u skladu sa Pravilnikom, a u cilju realnog planiranja ovih troškova i omogućavanja da se adekvatno prati i kontroliše njegova realizacija.

Potrebno je obezbjediti dosljednu primjenu Pravilnika o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilnu avijaciju, a posebno u djelu postupka i načina izbora kandidata, zaključivanja ugovora sa osobama koje se upućuju na školovanje i adekvatnog iskazivanja svih troškova koji nastaju u vezi sa školovanjem.

Potrebno je Godišnjim planom obuke i školovanja predvidjeti i kvantificirati sve troškove koji se odnose na školovanje (usluge školovanja, smještaj, ishrana, zdravstveno osiguranje, prijevoz) a koji su predviđeni Pravilnikom o stručnom obrazovanju i profesionalnom usavršavanju kadrova Federalne direkcije za civilnu avijaciju.

Neto naknade za rad u komisijama su iskazane u iznosu od 163.752. KM. Naknade se odnose na angažman uposlenika Direkcije u Projektnom odboru za realiziranje Projekta upravljanja zračnim prometom u BiH – „BHATM“ (Odbor formiran od strane Ministra komunikacija i prometa BiH) i ostalim radnim tijelima formiranim u cilju realiziranja Projekta „BHATM“ (radna tijela formirana od strane direktora Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH). Naknade su obračunate na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH o utvrđivanju naknade za rad u Projektnom odboru za realiziranje Projekta upravljanja zračnim prometom u BiH, od 30.12.2009. godine, koja se primjenjuje od 01.01.2009. godine. Istom su propisane visine naknade članova Projektnog odbora i radnih tijela, kao i da isplate naknada za članove radnih tijela koji su uposleni u Federalnoj Direkciji za civilno zrakoplovstvo vršiti Federalna Direkcija iz sredstava od preleta - troškovni centar implementacija ATM strategije.

Iz prezentirane dokumentacije je konstatovano da je obračun naknada vršen na osnovu periodičnih Informacija o angažiranosti predstavnika Direkcije na implementaciji Projekta „BHATM“, dostavljenih od strane Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH. Dio **neto naknada u iznosu od 51.900 KM** se odnosi na angažman uposlenika Direkcije u navedenim radnim tijelima u periodu od 7-12 mjeseca 2009. godine, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i načela modificiranog nastanka događaja, koji propisuju da se rashodi priznaju u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala. Navedeno se odnosi i na pripadajuće poreske obaveze na iznos neto naknade.

Potrebno je rashode i izdatke priznavati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, prema načelu modificiranog nastanka događaja, sukladno Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH.

Izdaci za ugovore o djelu su iskazani u ukupnom neto iznosu od 178.115 KM. Iz prezentirane dokumentacije je konstatirano da se ugovori o djelu zaključuju uglavnom za obavljanje redovnih poslova iz nadležnosti Direkcije, koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, u djelu koji se odnosi na unutrašnju organizaciju Direkcije. **U toku 2010. godine je, na osnovu ugovora o djelu, tokom svakog mjeseca bilo prosječno angažirano 30 izvršilaca za obavljanje redovnih poslova Direkcije**, a obrazloženje odgovorne osobe za navedeno je nepotpunjenost sistematiziranih radnih mjesta i neophodnost izvršavanja poslova nepotpunjenih radnih mjesta. Međutim, iz prezentirane dokumentacije nije se moglo potvrditi da je Direkcija informisala **resorno ministarstvo i Vladu FBiH** o problemu nedostatka uposlenika i potrebi za novim upošljavanjem, da je tražila suglasnost Vlade za novo upošljavanje, kao i da je poduzimala ostale aktivnosti za popunjavanje nepotpunjenih sistematiziranih radnih mjesta. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su pravovremeno pokrenute aktivnosti na prijemu uposlenika na upražnjena radna mjesta u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Potrebno je popunu upražnjenih radnih mjesta državnih službenika i namještenika vršiti na način propisan odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

5.5 Javni prihodi

Uvidom u finansijske izvještaje transakcijskog računa utvrđeno je da je **ostvaren vlastiti prihod u visini od 7.674.615 KM**, a odnosi se na: prihod od pruženih terminalnih navigacijskih usluga 1.616.112 KM, usluga zračne navigacije tokom preleta teritorije BiH 6.047.131 KM i ostali prihodi 11.372 KM. Za usluge korištenja navigacionih uređaja jednom mjesечно se ispostavljaju fakture zračnim kompanijama koje slijеću i uzljeću na aerodromima u FBiH (Sarajevo, Tuzla i Mostar). Vezano za usluge zračne navigacije tokom preleta teritorije BiH, sredstava se uplaćuju od strane EUROCONTROL- a Brisel na račun preleta Centralne banke. Na temelju odluke direktora Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH, vrši se raspodjela sredstava na Direkciju za civilno zrakoplovstvo BiH, BHATM projekat, Republičku direkciju za civilnu vazdušnu plovidbu i Direkciju. Na temelju iste od strane Ministarstva financija–Rznice BiH sredstva se kvartalno doznačavaju na transakcijski račun Direkcije.

U finansijskim izvještajima transakcijskog računa na dan 31.12.2010. godine iskazana **su potraživanja za pružene usluge terminalne navigacije u iznosu od 1.346.764 KM**. Uvidom u dokumentaciju vezano za iskazana potraživanja, utvrdili smo da se ista u pomoćnoj evidenciji ne vode po

ročnoj strukturi. Prezentirana nam je pregled dugovanja aviokompanija, za koje je u septembru 2006.godine dostavljena dokumentacija, putem resornog Ministarstva, Federalnom pravobranilaštvu. Utužena potraživanja nisu iskazana na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja u skladu sa Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora. Imajući u vidu navedeno ne možemo potvrditi da je od strane Direkcije na adekvatan način uspostavljana pomoćna evidencija, kao i blagovremeno poduzimanje zakonom propisanih aktivnosti prema korisnicima usluga koji nisu izmirili svoje obveze u zakonom predviđenom roku. Najveći dužnik na dan 31.12.2010.godine je AIR Bosna BiH sa ukupno iskazanim neizmirenim obavezama u iznosu od 744.873 KM. Tijekom 2010.godine, na osnovu Odluke Vlade FBiH otpisan je dio potraživanja za period 01.11.2008.-30.11.2009.godine u iznosu od 500.000 KM. Otpis navedenih potraživanja vršen je i u prethodnom periodu temeljem Odluka Vlade FBiH.

Potrebno je poduzimati zakonom utvrđene mjere u cilju pravovremene naplate izvršenih terminalnih navigacijskih usluga, a nakon utuženja dužnika, vršiti evidentiranje istih u skladu sa Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora.

5.6 Nabavke

Plan nabavke za 2010.godinu sačinjen je 22.12.2009.godine, kojim su definisane pojedine nabave usluga, roba i radova, kao i izvor finansiranja (budžet ili izdvojeni transakcijski račun), bez procjene vrijednosti istih. Uvidom u dokumentaciju vezano za nabavke roba i usluga i radova nismo mogli potvrditi da su sve izvršene nabavke planirane u prezentiranom Planu. Također, nije nam prezentiran plan nabavke stalnih sredstava po vrstama i količinama i procijenjenim vrijednostima. Naprijed navedeno ima značajnost iz razloga što je na osnovu sačinjenog plana nabavke bilo potrebno procijeniti vrijednost nabavke, koja je osnov za određivanje postupka dodjele ugovora u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Na osnovu prezentirane dokumentacije utvrdili smo da je **nabavka kompjuterske opreme (126.777 KM)** vršena putem tri konkurentska postupka bez objave obavještenja i više direktnih postupaka, zatim **nabavka dva motorna vozila (103.325 KM)** putem dva konkurentska postupka bez objave obavještenja, **nabavka namještaja (26.546 KM)** vršena putem konkurentskega postupka bez objave obavještenja i više direktnih postupaka nabavke, **nabavka opreme za prijenos podataka i glasa (31.610 KM)** putem konkurentskega postupka bez objave i više direktnih postupaka nabavke. Isto tako utvrdili smo da je nabavka goriva vršena putem dva otvorena postupka, kao i nabavka usluga održavanje klima uređaja, kancelarijskog materijala i tonera putem dva konkurentska postupka bez objave obavještenja. **Naprijed navedeno nije u skladu sa članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH, kojim je definisano da ugovornom organu nije dozvoljeno dijeljenje predmeta ugovora s namjerom izbjegavanja primjene nabavnih postupaka, kao i da se ugovor može dijeliti samo ako su svi dijelovi tako podijeljenog ugovora predmet istog postupka o javnoj nabavci, koji je u skladu sa Zakonom odabran za taj cijelokupni iznos ugovora.**

Prema prezentiranom Pregledu provedenih postupaka nabavka roba, vršenja usluga i ustupanja radova u periodu od 01.01.-31.12.2010.godine konstatovali smo da je **provedeno 28 pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja, od čega su u 26 postupaka zaključeni ugovori sa inostranim dobavljačima**. Uvidom u rješenja direktora vezano za provođenje postupaka utvrdili smo da je istim definisano da će se provesti pregovarački postupak bez objave obavještenja, kao i firma sa kojom se namjerava zaključiti ugovor. Kao razlozi provođenje navedenog postupka i zaključenja ugovora sa definiranim dobavljačem navode se: da su isti originalni proizvođači i isporučiocici opreme ili da se radi o specifičnim komponentama i operativnim softverom, te da je nabavku nadogradnje postojeće opreme potrebno izvršiti od orginalnog proizvođača, ili za usluge održavanja opreme da je nemoguće realizirati bez potpore orginalnog proizvođača. **Međutim, nije nam prezentirana dokumentacija na temelju koje bi se moglo potvrditi da se postupak nabavke trebao provoditi putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja sukladno članu 11.stav 4. točka a) alineja 3. Zakona o javnim nabavkama BiH, odnosno da samo dobavljači koji su određeni rješenjima direktora, mogu izvršiti nabavku roba, pružiti usluge ili izvršiti radove.**

Na osnovu prezentirane dokumentacije vezano za provođenje postupaka nabavke utvrdili smo da je kompletna korespondencija provođenja pregovaračkog postupka sa inozemnim firmama (poziv za dostavljanje ponuda, ugovori sa prilozima) na engleskom jeziku. Skrećemo pažnju da je Pravilnikom o javnim nabavkama Direkcije definisano da svi dokumenti navedeni Zakonom o javnim nabavkama BiH, koje u vezi sa postupcima dodjeljivanja ugovora propisanim Zakonom, ispostavlja Direkcija ili koje podnose

---

Direkciji sačinjavaju se na jednom od zvaničnih jezika u BiH. **Imajući u vidu navedeno, kao i da se u pojedinim slučajevima radi o složenim i tehnički zahtjevnim nabavkama ne može se potvrditi da je u svim slučajevima od strane svih uposlenika koji su uključeni u proces nabave, praćenje realizacije ugovora, kao i knjigovodstvenog evidentiranja uspostavljene adekvatne kontrolne aktivnosti. Iz navedenog razloga smatramo da je potrebno obezbjediti pomenutu dokumentaciju na jednom od službenih jezika BiH, definisanih Ustavom BiH.** Napominjemo da iz razloga što nam nije prezentirana adekvatna dokumentacija na službenim jezicima BiH, nismo izvršili suštinsku reviziju navedenih postupaka nabavke.

Putem pregovaračkog postupka nabave bez objave obavljenja izvršeno je zaključenje ugovora za usluge tehničkog održavanja informatičke opreme za potrebe Direkcije, kojim je definisana mjesecna paušalna cijena u iznosu od 3.451,50 KM, što na godišnjem nivou iznosi 41.418 KM. U Rješenju o pokretanju postupka navodi se da će se ugovor o servisiranju i održavanju informatičke opreme za 2010/2011 godinu dodijeliti firmi „Net“ d.o.o. Mostar, jer je istoj dodijeljen prvobitni ugovor o nabavci navedenih usluga za 2008.godinu. Skrećemo pažnju da je članom 11. stav 4., Zakona o javnim nabavkama BiH, na koji se poziva donošenje navedenog Rješenja, definisano da se navedeni postupak nabavke može provesti za nove usluge ili radove koji predstavljaju ponavljanje sličnih usluga ili radova povjerenih dobavljaču, kojem je isti ugovorni organ dodijelio raniji ugovor, uz uslov da su takve usluge ili radovi u skladu sa osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen prvi ugovor. **Obzirom na navedeno, kao i da se radi o tekućem održavanju informatičke opreme, a ne o slučaju definisanim Zakonom, ne možemo potvrditi opravdanost provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavljenja.** Također, skrećemo pažnju da naprijed navedenim ugovorom nije definisan rok važenja ugovora.

Skrećemo pažnju da je u značajnom broju **vršeno zaključenje ugovora (naročito prilikom provođenja konkurenčkih postupaka bez objave obavljenja)** prije isteka perioda od 15 dana od datuma kada su ponuđači obaviješteni o rezultatu odabira ponuđača, što nije u skladu sa članom 39. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Prilikom provođenja postupaka nabavke roba, vršenje usluga i izvođenje radova dosljedno ispoštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH. Također, potrebno je osigurati da sva dokumentacija navedena Zakonom o javnim nabavkama BiH, koje u vezi sa postupcima dodjeljivanja ugovora, ispostavlja Direkcija ili koji se podnose Direkciji sačinjavaju se na jednom od službenih jezika u BiH u skladu sa Ustavom BiH.

5.7 Ostali nalazi

Direkcija je budžetski korisnik koji se finansira jednim dijelom iz budžeta, a drugim dijelom od izvršenih terminalnih navigacijskih usluga i naknada koje plaćaju zrakoplovne kompanije za usluge zračne navigacije pri preletu teritorija BiH. Prema tome, redovne aktivnosti se finansiraju iz sredstava odobrenih Budžetom i sredstava koje ostvaruju obavljanjem vlastite djelatnosti putem izdvojenog transakcijskog računa otvorenog kod poslovne banke, a isto se iskazuje u odvojenim knjigovodstvima.

Prethodnim revizijama konstatovano je da izdvojeni transakcijski račun, na koji se uplaćuju prihodi od usluga terminalne navigacije i naknada koje plaćaju zrakoplovne kompanije za usluge zračne navigacije pri preletu teritorija BiH, otvoren temeljem Zaključka Vlade FBiH broj: 124/02 od 21.03.2002. godine. Nakon otvaranja računa donešena je zakonska regulativa (Zakon o trezoru u FBiH, Upustvo o izvršenju budžeta sa Jedinstvenog računa trezora, Upustvo o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolažanja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora) kojom nije predviđena mogućnost uplate javnih prihoda budžeta FBiH na izdvojene transakcijske račune izvan Jedinstvenog računa Trezora. Iako Federalno ministarstvo finansija nije dalo suglasnost na zahtjeve Direkcije i resornog ministarstva za odobrenje postojanja izdvojenog transakcijskog računa i svojim aktom broj: 08-49-4631/06 od 14.09.2006. godine je naložilo zatvaranje postojećeg izdvojenog transakcijskog računa, s tim da će otvoriti transakcijski račun u sastavu Jedinstvenog računa trezora za potrebe Direkcije. Međutim, Direkcija nije postupila po istom. Vlada FBiH je pozivajući se na član 19. stav 2. Zakona o Vladi FBiH 06.06.2007. godine donijela Odluku o davanju privremene suglasnosti Direkciji na dalje korištenje posebnog računa za navigacijske usluge do 30.06.2008. godine. Izmjenama i dopunama navedene Odluke produžavan je period davanja privremene suglasnosti, a Odlukom od 29.10.2009.godine dana je suglasnost na dalje korištenje

posebnog računa do konačnog transformiranja Direkcije u Agenciju za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH, a najkasnije do tehničko operativnog uspostavljanja jedinstvenog sustava za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog prometa, s pripadajućim operativno tehničkim službama. **Zbog navedenog ne može se potvrditi da je uplata prihoda na poseban transakcijski račun u skladu sa članom 28. Zakona o trezoru u FBiH.** Skrećemo pažnju da je u prethodnim revizorskim izvještajima ukazivano na neusklađenost sa zakonskim propisima, međutim nije se postupalo u skladu sa datim preporukama.

Potrebno je osigurati dosljedno poštivanje odredbi Zakona o trezoru u FBiH i Uputstva o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora, u dijelu uplate svih javnih prihoda na Jedinstveni račun Trezora, odnosno podračuna u okviru istog.

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo se očitovalo dopisom broj 02-49-8053/11 od 11.07.2011. godine na dostavljeni Nacrt Izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća Ministarstva za 2010. godinu. U očitovanju su navedena obrazloženja za dio datih preporuka, odnosno aktivnosti koje su poduzimane u cilju otklanjanja konstatovanih propusta za koje su date preporuke.

Vezano za data obrazloženja da su od strane Ministarstva, za otklanjanje određenih nedostataka poduzimane aktivnosti, a da isto nije bilo u mogućnosti samostalno otkloniti konstatovane propuste zbog nepoduzimanja aktivnosti od strane drugih organa i institucija, ukazujemo da je potrebno da se i dalje nastave aktivnosti, a u okviru utvrđenih nadležnosti Ministarstva. Takođe je potrebno da Ministarstvo izvesti nadležne organe (Vladu FBiH) o nemogućnosti provedbe zakonskih i ostalih propisa, a u cilju poduzimanja odgovarajućih mjera i aktivnosti na izmjenama i dopunama, odnosno dosljednoj promjeni istih.

Za dio datih komentara na preporuke dato je obrazloženje u Komentaru na dostavljeno Očitovanje na Nacrt Izvješća o reviziji finansijskih izvješća za 2010. godinu, koji je dostavljen menadžmentu Ministarstva financija uz konačno Izvješće.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Munib Ovčina, dipl. oec.

Voda tima:

Azra Delić, dipl. oec.

Član tima:

Maida Letić, dipl. oec.

Prilog br. 1.
Izvršenje finansijskog Plana Federalne direkcije za civilnu avijaciju na dan 31.12.2010. godine
Izraženo u KM

Red.broj		Budžetza 2010.god.	Izmjene Budžeta za 2010.godinu	Smanjenje zakonskog proračuna	Operativni budžet za 2010.god. (od 4-6)	Izvršenje Budžeta za 2010.g.	Plan prihoda i rashoda transakcijski račun za 2010.godinu	Izvršenje transakcijskog računa za 2010	Ukupno planirano Budžet i transakcijski račun za 2010. (4+ 9)	Ukupno ostvareno Budžeti transakcijski račun za 2010 (8 i 10)	Ukupno ostvareno Budžeti transakcijski račun za 2009
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	
I	Tekući izdaci	8.489.030	8.489.030	113.337	8.375.693	8.049.417	3.370.000	2.238.443	11.859.030	10.287.860	10.959.528
1	Bruto plaće zaposlenih	5.800.027	5.800.027		5.800.027	5.561.861			5.800.027	5.561.861	5.888.959
2	Naknade troškova zaposlenih	600.000	600.000	40.000	560.000	531.918	100.000	8.847	700.000	540.765	639.057
3	Doprinosi poslodavca	609.003	609.003		609.003	584.303			609.003	584.303	618.341
4	Putni troškovi	150.000	150.000	12.500	137.500	134.052	560.000	277.773	710.000	411.825	696.821
5	Izdaci za energetiku	140.000	140.000	11.663	128.337	126.580	50.000	51.096	190.000	177.676	173.474
6	Izdaci za komunalne usluge	170.000	170.000		170.000	165.119	40.000	17.138	210.000	182.257	191.709
7	Nabavka materijala	70.000	70.000		70.000	69.968	70.000	125.016	140.000	194.984	200.910
8	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	70.000	70.000	5.837	64.163	46.718		1.103	70.000	47.821	52.734
9	Unajmljivanje imovine i opreme	240.000	240.000		240.000	239.849	160.000	184.119	400.000	423.968	385.103
10	Izdaci za tekuće održavanje	250.000	250.000	20.837	229.163	223.452	1.350.000	885.931	1.600.000	1.109.383	777.131
11	Osiguranje i bankarske usluge	120.000	120.000		120.000	119.653	60.000	78.705	180.000	198.358	159.175
12	Ugovorene usluge	270.000	270.000	22.500	247.500	245.944	980.000	608.715	1.250.000	854.659	1.176.114
II	Otplata kredita Radar Sarajevo						1.000.000	500.000	1.000.000	500.000	1.000.000
III	Kapitalni izdaci	700.000	700.000		700.000	671.528	3.530.000	2.367.752	4.230.000	3.039.280	3.792.234
1	Nabavka građevina						100.000	14.040	100.000	14.040	103.913
2	Nabavka opreme	700.000	700.000		700.000	671.528	3.210.000	2.088.101	3.910.000	2.759.629	3.597.826
3	Nabavka stal.sred.u ob.prava						100.000	220.604	100.000	220.604	50.483
4	Rekonstrukcija i inves.održav.						120.000	45.007	120.000	45.007	40.012
IV	SVEUKUPNO	9.189.030	9.189.030	113.337	9.075.693	8.720.945	7.900.000	5.106.195	17.089.030	13.827.140	15.751.762
	Broj zaposlenih	150	150		150	148	150	148	150	148	150